

Marijan
Bradanović

Spomenik pod povećalom

KRASANKA MAJER JURIŠIĆ, EDITA ŠURINA,
*Velika Onofrijeva fontana u Dubrovniku. Povijesnoumjetnička
i konzervatorska studija*, Mala biblioteka Godišnjaka zaštite
spomenika kulture, svezak 16, Zagreb: Ministarstvo kulture
- Uprava za zaštitu kulturne baštine, 2016., 83 str.
ISBN 9789533120348

Velika Onofrijeva fontana u Dubrovniku
– povijesnoumjetnička i konzervatorska
studija novi je naslov Male biblioteke
Godišnjaka zaštite spomenika

kulture. Autorice, Krasanka Majer Jurišić i Edita Šurina, svoje su konzervatorsko istraživanje glasovite dubrovačke fontane pretočile u knjigu primjerenu formatu ove serije. Knjiga je podijeljena u tri glavna dijela. U prvom, naslovljenom *Velika fontana u Dubrovniku kroz stoljeća* kroz pet se poglavlja kronološki pregledno prati povijest Velike fontane, ponajprije u kontekstu izgradnje cjelokupna vodovodnog sustava Dubrovnika prve polovine 15. stoljeća, zatim s naglaskom na popravku nakon velikog potresa 1667. godine, ali i drugim preinakama koje su se na njoj zbivale tijekom ranoga novog vijeka, nadalje od razdoblja francuske i rane austrijske uprave, preko ranih valorizacijskih i konzervatorskih napora prema procesu uklanjanja okolnih zidova, tj. „radnjama za osamljenje“ na prijelazu 19. u 20. stoljeće, i na koncu pregledom radova koju su se odvijali u drugoj polovini 20. stoljeća, zaključno s obnovom nakon stradanja u Domovinskom ratu. Već je ovim poglavljima spomenik temeljito povijesnoumjetnički opisan kombiniranjem pisanih vijesti, grafičkih izvora i zatečena stanja. Vješto je i nenametljivo naglašena njegova

iznimnost, posredno i iznimnost grada u kojem je ponikao, a racionalno su, započevši od samog majstora Onofrija di Giordana della Cave, valorizirani najvažniji akteri njegova postanka i opstanka. Ovdje suočene s obiljem događaja tijekom burnih stoljeća trajanja velike fontane i poslovično opsežnom dubrovačkom arhivskom građom, autorice su se dobro snašle

sažimajući ih u tečnu priču razumljivu i slabije upućenim čitateljima.

U drugom su dijelu potanko izloženi rezultati konzervatorskih istraživanja dijelova fontane od pristupne zone, baza i ograda bazena, preko spremnika za vodu, kapitela stupova i reljefnih ukrasa do kupole, a zatim su završno, podjednako pregledno i razumljivo izložene smjernice za konzervatorski zahvat. U širem je

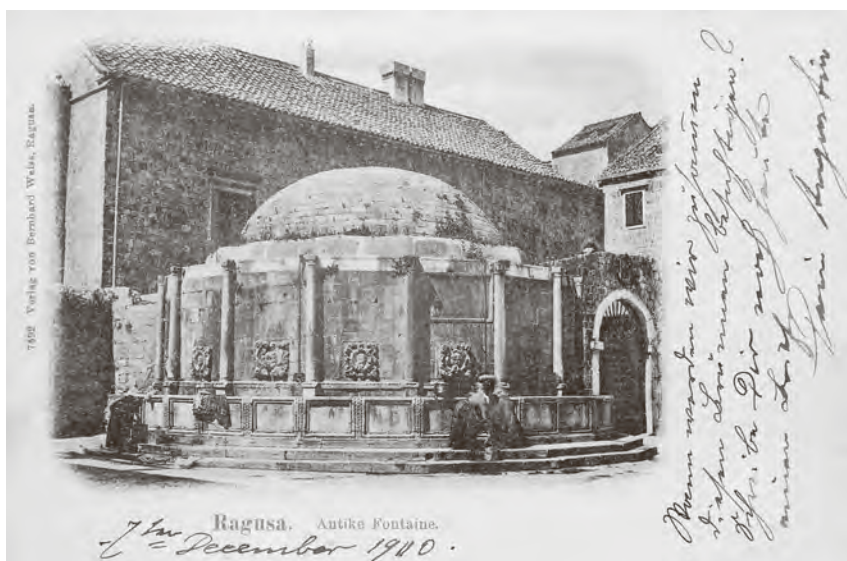
kontekstu kulturne povijesti značajno zaključno poglavlje *Dubrovačka velika fontana: ideja, izvedba i trajanje*, koje podjednako lakonskim, sažetim stilom donosi završnu povijesnoumjetničku valorizaciju tog značajnog spomenika. Savjesno su uključene spoznaje dosadašnjih istraživača, ne samo suvremenih već i onih davnih, pa i kontroverzних, uz isticanje njihovih zasluga. Osnovni tekst popraćen

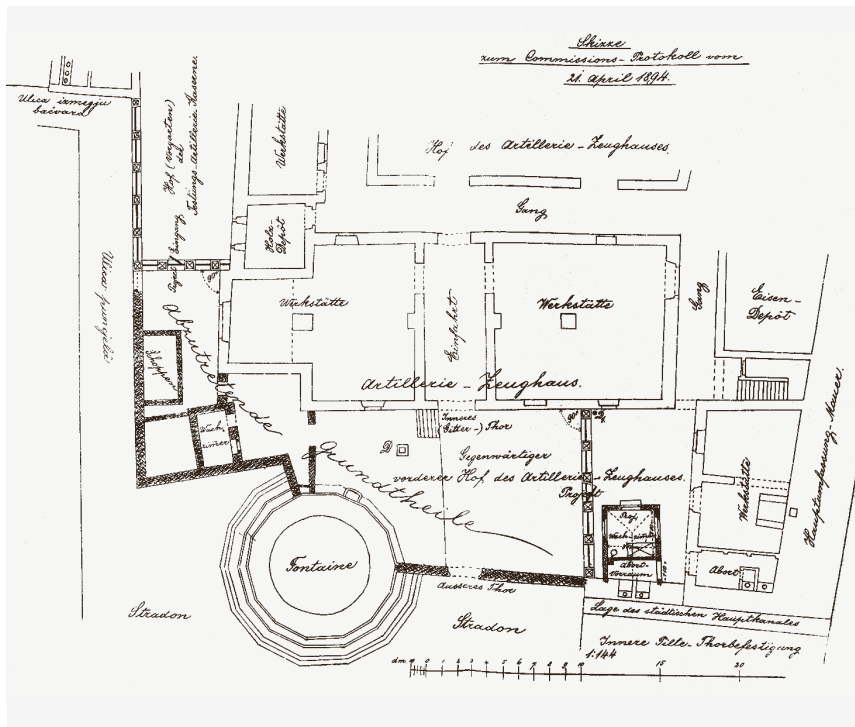
↑

Kamena ploča s uklesanim latinskim natpisom iz 1446.
FOTO HRZ

→

Razglednica, početak 20. stoljeća, Dubrovački muzeji

←
 Nacrt uz
 Commissions
 – Protokoll,
 21. IV 1894.,
 Zbirka
 građevinskih
 nacrti,
 Državni arhiv
 Dubrovnik

je izdašnim znanstvenim aparatom; k tomu, bogato je i pregledno ilustriran povijesnom grafikom, fotografijama i arhitektonskom dokumentacijom. Priloženi su prijepisi i prijevodi arhivskih dokumenata iz pera Ane Marinković, Sanje Lazanin i Edite Šurine. Važno je istaknuti i da su rukopis recenzirali najugledniji stručnjaci za dubrovačku arhitektonsku baštinu kasnoga srednjeg i ranoga novog vijeka, profesorica Nada Grujić i akademik Igor Fisković. Valja spomenuti Gordanu Jerabek, izvršnu urednicu *Godišnjaka zaštite spomenika kulture Hrvatske* i njegove Male biblioteke, i čestitati joj na kontinuitetu ovih izdanja pod okriljem Uprave za zaštitu kulturne baštine. Štoviše, kao i ostale publikacije iz serije, i ova je knjiga objavljena i u elektroničkoj inačici slobodnoj za preuzimanje na internetskim stranicama Ministarstva kulture, čime joj je omogućena čitanost i citiranost, a što bi također trebao biti poticaj konzervatorima i drugim istraživačima kulturne baštine

na objavljivanje istraživanja u Maloj biblioteci *Godišnjaka*. Na koncu, netko bi možda mogao postaviti pitanje treba li konzervatorske elaborate, ma kako kvalitetni bili, pretvarati u knjige. Ovim prikazom nastojali smo naglasiti da je knjiga Krasanke Majer Jurišić i Edite Šurine posve jasno opravdala svoj nastanak, značajno se udaljavši ne toliko od same strukture koliko od uobičajena stila konzervatorskog elaborata, istovremeno i posve ispravno ne skrivajući svoju utemeljenost u provedenome konzervatorskom istraživanju. Načelno se zalažemo za podupiranje ovog običaja, kad god autori žele napraviti takav dodatan napor, i to ne samo zbog sve izrazitijeg interesa javnosti za pitanja zaštite kulturne baštine. Objelodanjanje i stručno tumačenje planiranih zahvata, javna obrana i popularizacija struke obveze su konzervatorskog djelovanja. Stručnost, predanost i otvorenost jamci su povratka ugleda konzervatorske službe. ×